

Rychnov u Jablonce nad Nisou

Kraj: Liberecký

Správní obvod: Jablonec nad Nisou

Nadmořská výška: 435 m n. m.

Počet obyvatel: 2 794

Adresa URL: www.rychnovjbc.cz

Okres: Jablonec nad Nisou

GPS souřadnice: 50.683791N, 15.149789E

První pís. zmínka: 1361 (663 let)

PSČ: 468 02

Historie obce Rychnov u Jablonce nad Nisou

Zápis v první knize konfirmační pražského arcibiskupství hovoří o tom, že 25. ledna 1361 byl ve vsi Richnow ustaven farářem Jan Albertův ze Sebnitz za v roce 1360 zemřelého plebána Jana. To je první zmínka o osadě, která se již více než šest set let rozkládá na dně prehistorického sopečného jezera na úpatí Jizerských hor. Osadu založili s největší pravděpodobností ve 13. století cisterciáci z Mnichova Hradiště ve svém lesním revíru. Bohužel až do počátku sedmnáctého století je písemných zmínek o Rychnově poskrovnu, takže se jen velmi těžko hodnotí složení i počet obyvatel.

Rychnov byl do počátku osmnáctého století výlučně zemědělskou obcí. Chudé výnosy podhorského kraje však obyvatelstvo nutily hledat způsoby dalšího výdělků. Počátkem osmnáctého století se zde rozšířilo domácí předení a tkaní lnu. V době, kdy se tento průmysl přesouval do textilních továren, zřídil zde rychnovský občan Johann Schöffel manufakturu na výrobu dóz z tvrzeného papíru, tzv. papirmaše. Tyto rychnovské lakované dózy se staly známým obchodním artiklem a poskytly rychnovu mnoho pracovních příležitostí. Zdobení jejich povrchu romantickými miniaturami pak dalo vzniknout rychnovské malířské škole, která se po úpadku výroby dóz na sklonku devatenáctého století věnovala průmyslové výrobě kopií slavných obrazů pro církevní i světské účely. Rychnovská škola, která za svých řad vydala i známé umělce, se stala základem jablonecké umělecko - průmyslové školy.

V roce 1856 prořezala rychnovskou kotlinu mohutným obloukem železniční trať, jejíž viadukt dal obci novou tvář. Rychnovská stanice na trati Pardubice - Liberec zajišťovala spojení celého jablonecka se světem. Koncem devatenáctého století nastal bouřlivý rozvoj jablonecké skleněné bižuterie, která dala zbohatnout i Rychnovu. Na přelomu století se v Rychnově začaly stavět výstavní exportní domy a nová zástavba nabyla poněkud městského charakteru.

V roce 1895 obdržela obec statut městysu s právem konání čtyř výročních trhů ročně. V roce 1911 pak byla povýšena na město. Znak, který obec dostala již při povýšení na městys, je heraldickou kuriozitou. Dvorní malíř císaře Františka Josefa I. namaloval totiž namísto strohé řeči heraldických symbolů romantický obrázek údolní nivy, protékané potokem a bohatě porostlé křovinami, které dominuje kostel, v pozadí s horou Ještěd a v popředí s laní pijící z potoka.

Na počátku první světové války byla v Rychnově postavena továrna na výrobu galalitového zboží, která svým založením patří mezi technické kuriozity. Stavba je založena ve velmi obtížném terénu rašelinové bažiny. Je protkána sítí odvodňovacích kanálů, které leží v hloubce asi sedmi metrů pod terénem. Část stavby je založena na dřevěných pilotech (tovární komín na 75). Firma Haasis, která stavbu financovala, záhy zkrachovala. V době první republiky byla stavba velmi málo využívána jako skladiště, slepičí farma a pro různé náhodné akce. Teprve v roce 1938 skupina německých podnikatelů umístila do

tohoto areálu výrobu zaměřovacích přístrojů pro válečné účely. V době II. sv. války zde pracovalo kolem 100 Ukrajinek, pracovní síly dodával také zdejší tábor pro politické vězně, z něhož se v roce 1944 stala pobočka koncentračního tábora Gross Rosen.

V roce 1945 zažil Rychnov rasantní zlom, neboť leží na bývalé jazykové hranici. Obyvatelstvo města, které bylo do roku 1918 prakticky výlučně německé, bylo v drtivé většině deportováno do Německa. Vzhledem k poloze a hlavní železniční trati se stal shromaždištěm pro deportace nejen rychnovských, ale všech jabloneckých Němců právě bývalý koncentrační tábor.

Vylidnění Rychnova po válce a zejména pak zestátnění soukromého vlastnictví v letech socialismu mělo za následek velký úpadek obce. Přes sto domů bylo zbouráno a většina státních objektů byla velmi špatně udržována. Z této devastace se město dodnes vzpamatovává. Necitlivé zásahy hodně narušily secesní a klasicistní vzhled architektury. Přesto zde dodnes najdeme některé skvosty stavitelského umění z počátku století.

